

ANNA ΠΑΠΑΡΡΟΥΣΟΥ
ΔΙΚΗΓΟΡΟΣ ΠΑΡ' ΑΡΕΙΩ ΠΑΓΩ

ΕΝΩΠΙΟΝ ΤΟΥ ΠΟΛΥΜΕΛΟΥΣ ΠΡΩΤΟΔΙΚΕΙΟΥ ΘΕΣΠΡΩΤΙΑΣ

ΠΡΟΣΘΗΚΗ-ΑΝΤΙΚΡΟΥΣΗ

Του **ΧΡΗΣΤΟΥ ΛΟΒΕΡΔΟΥ ΣΤΕΛΑΚΑΚΟΥ** του Μιχαήλ Γεράσιμου και της
Γεωργίας Λακουμέντα, που γεννήθηκε στις [REDACTED] στην Αθήνα, κατοίκου
Καμαρών Αιγίου, κατόχου του ΑΔΤ: [REDACTED] με Α.Φ.Μ. [REDACTED] ΔΟΥ
Ηγουμενίτσας

KATA

Της ανώνυμης εταιρίας με την επωνυμία «**ΚΑΛΛΙΕΡΓΕΙΕΣ ΥΔΡΟΒΙΩΝ
ΟΡΓΑΝΙΣΜΩΝ Α.Ε.**» με τον διακριτικό τίτλο «**ΑΝΔΡΟΜΕΔΑ Α.Ε.**» που
εδρεύει στο Ρίο Αχαΐας στην Π.Ε. Πατρών-Αθηνών 55, με Α.Φ.Μ.:
094346336, Δ.Ο.Υ. Α' Πατρών, όπως εκπροσωπείται νόμιμα.

Σχετικά με τις κατατεθείσες προτάσεις της αντιδίκου και τα
προσκομισθέντα από αυτήν έγγραφα, έχω να εκθέσω τα ακόλουθα:

1. Κατά την από 13/7/2018 ένορκη κατάθεσή της η μάρτυρας μου Ευγενία
Κολοβού χημικός, δεν αναφέρεται ειδικώς στην ενάγουσα, όχι γιατί η
τελευταία λειτουργεί άψογα όπως ισχυρίζεται στις προτάσεις της, αλλά διότι η
κ. Κολοβού είναι επιστήμων, καταθέτει αντικειμενικά μία επιστημονική άποψη
και δεν έχει γνώση των εταιριών κερδοσκοπικού χαρακτήρα ούτε της
λειτουργίας τους. Αυτό που καθιστά σαφές είναι ότι «**Υδατικά διαλύματα**
φορμαλδεΰδης χρησιμοποιούνται ως παρασιτοκτόνα σε διάφορες μονάδες
ιχθυοκαλλιέργειας, με την συγκέντρωση της φορμαλδεΰδης να είναι τόση

ώστε να είναι ικανή να αναστείλει τη μόλυνση χωρίς να θέτει σε κίνδυνο το ψάρι. Παρόλα αυτά τα όρια της συγκέντρωσης του υδατικού διαλύματος φορμαλδεΰδης (formalin) ανάμεσα στη θεραπευτική δράση και την επιβλαβή δράση για το ψάρι και για το οικοσύστημα είναι μικρά και για το λόγο αυτό, τέτοιες θεραπευτικές μέθοδοι θα πρέπει όταν χρησιμοποιούνται να γίνεται με ιδιαίτερη προσοχή και μόνο όταν κρίνονται απολύτως απαραίτητες.¹

Για να γίνει χρήση τέτοιων διαλυμάτων είναι απαραίτητο να έχουν αξιολογηθεί πρώτα διάφοροι παράγοντες όπως η ροή και η θερμοκρασία του νερού (πρέπει να είναι χαμηλή), τα όρια του διαλυμένου οξυγόνου στο νερό καθώς και ο όγκος της δεξαμενής που θα εφαρμοστεί η θεραπευτική μέθοδος. Για παράδειγμα σε υδατικά συστήματα όπου η σκληρότητα του νερού είναι χαμηλή, η συγκέντρωση φορμαλδεΰδης στο νερό πρέπει να είναι ιδιαίτερα χαμηλή⁵. Ο χρόνος παραμονής του ψαριού στο υδατικό διάλυμα μεθανάλης (formalin) συνδέεται άρρηκτα με την συγκέντρωση του διαλύματος. Σε μονάδες ιχθυοκαλλιέργειας εφαρμόζονται δύο κατηγορίες θεραπευτικών διεργασιών: η μικρής διάρκειας εμβάππιση του ψαριού στο διάλυμα (μπάνια μικρής διάρκειας) και η παρατεταμένη διάρκειας εμβάππιση (μπάνια παρατεταμένης διάρκειας). Η προτεινόμενη περιεκτικότητα του διαλύματος σύμφωνα με τα βιβλιογραφίκα δεδομένα σε «μπάνια μικρής διάρκειας» είναι 250 mg/L και για χρονικό διάστημα 30-60 min.² Η τιμή της συγκέντρωσης αυτής αναφέρεται σε θερμοκρασία νερού χαμηλότερη των 10°C ενώ όταν η θερμοκρασία του νερού είναι μεγαλύτερη από 10°C η συγκέντρωση της φορμαλδεΰδης στο διάλυμα προτείνεται να μην ξεπερνά τα 170 mg/L και για θερμοκρασίες μεγαλύτερες των 21°C να είναι χαμηλότερη των 150 mg/L. Για τα μπάνια παρατεταμένης διάρκειας η συγκέντρωση του υδατικού διαλύματος της φορμαλδεΰδης που προτείνεται είναι 15-25mg/mL για διάρκεια 12 h⁶.

Σημειωτέον ότι σε κανένα σημείο των ισχυρισμών της ενάγουσας δεν γίνεται αναφορά στα πιο πάνω δεδομένα. Και συνεχίζει:

«Σε αυτό το σημείο θα πρέπει να τονισθεί ότι η δραστικότητα της υδρολυμένης φορμαλδεΰδης (formalin) είναι ομοία με τη δραστικότητα της

¹ Shepherd J, Bromage N (2001) Intensive Fish Farming. Blackwell Science Ltd, Oxford.

² Francis-Floyd R (1996) Use of Formalin to Control Fish Parasites. College of Veterinary Medicine [Cited 24 Oct 2014.] Available from URL: <http://fisheries.tamu.edu/files/2013/09/Use-of- Formalin-to-Control-Fish-Parasites.pdf>

φορμαλδεΰδης όσον αφορά τις βιολογικές ενώσεις, σύμφωνα πάντα με τη βιβλιογραφία³. Ο έντονος ηλεκτροφιλικός χαρακτήρας της υδρολυμένης φορμαλδεΰδης (formalin) έχει ως συνέπεια να αντιδρά με χαρακτηριστικές ομάδες αρκετών βιολογικών μακρομορίων όπως οι πρωτεΐνες, οι πολυσακχαρίτες, οι γλύκο-πρωτεΐνες και τα DNA και RNA⁴. Ως εκ τούτου τις τελευταίες δεκαετίες το ερευνητικό ενδιαφέρον έχει στραφεί στη μελέτη των αρνητικών επιπτώσεων της χρήσης υδατικών διαλυμάτων φορμαλδεΰδης, για θεραπευτικούς σκοπούς τόσο στα ψάρια όσο και στο υδάτινο περιβάλλον.

Μελέτες της ποιότητας του νερού σε υδάτινα οικοσυστήματα, όπου γίνεται συστηματική χρήση φορμαλδεΰδης, έχουν δημοσιευθεί τα τελευταία χρόνια, καθώς στις μονάδες ιχθυοκαλλιέργειας μεγάλες ποσότητες νερού απαιτούνται στη μονάδα του χρόνου, για διάφορες απαραίτητες διεργασίες. Με στόχο να μειώσουν το κόστος παραγωγής αλλά και την κατανάλωση νερού, οι μονάδες αυτές χρησιμοποιούν συστήματα επαναχρησιμοποίησης και ανακύκλωσης νερού. Τα συστήματα αυτά λειτουργούν ως ημι-κλειστά συστήματα όπου το ένα μέρος της ποσότητας του νερού κυκλοφορεί στο σύστημα και ανακυκλώνεται/επαναχρησιμοποιείται και το άλλο μέρος επιστρέφει στο περιβάλλον. Στις μονάδες ιχθυοκαλλιέργειας, με σκοπό να βελτιωθεί η ποιότητα του νερού που ανακυκλώνεται/επαναχρησιμοποιείται εφαρμόζονται διάφορες φυσικές και χημικές διεργασίες όπως ο αερισμός-οξυγόνωση του νερού ώστε να παραμένει η συγκέντρωση του διαλυτοποιημένου οξυγόνου στο νερό σε υψηλά επίπεδα, διηθήσεις από βιολογικά φίλτρα (βιο-φιλτράρισμα) και διεργασίες οζονισμού (κατεργασία με οζον με στόχο τον καθαρισμό του νερού από πιθανά μικρόβια)⁵.

Η ενσωμάτωση της διαλυτοποιημένης φορμαλδεΰδης (formalin) σε τέτοιες διεργασίες καθαρισμού του νερού είναι πιθανό να έχει άμεσες επιπτώσεις στην απόδοση τους καθώς και στην ποιότητα του νερού. Επιπροσθέτως, η εφαρμογή της στις δεξαμενές νερού μπορεί να προκαλέσει αισθητή μείωση

³ Kiernan JA (2000) Formaldehyde, formalin, paraformaldehyde and glutaraldehyde: what they are and what they do. Microscopy Today 01: 8–12.

⁴ MA (2015) Formalin. [Cited 6 Jan 2016.] Available from URL: http://www.bma.ch/files/page_attachment/newsletter-formalin-def.-16.09.15.pdf

⁵ Bostock J, McAndrew B, Richards R, Jauncey K, Telfer T, Lorenzen K et al. (2010) Aquaculture: global status and trends. Philosophical Transactions of The Royal Society B 365: 2897–2912; EuropeanComission (2012) Aquaculture methods. Fisheries [Cited 21 Jan 2013.] Available from URL: http://ec.europa.eu/fisheries/cfp/aquaculture/aquaculture_methods/index_en.htm

στα επίπεδα του διαλυτοποιημένου οξυγόνου ενώ τα λύματα που επιστρέφουν στο περιβάλλον και πιθανά περιέχουν φορμαλδεΰδη αποτελούν μεγάλο κίνδυνο για το περιβάλλον⁶. Για παράδειγμα στην περίπτωση που απελευθερωθεί στο υδάτινο οικοσύστημα ποσότητα νερού που περιέχει διαλυτοποιημένη φορμαλδεΰδη (formalin), ιδιαίτερα σε στάσιμα ή αργής κίνησης νερά (π.χ. λίμνες, κλειστοί κόλποι) η αναστολή ανάπτυξης ακόμα και η θανάτωση του φυτοπλαγκτόν και του ζωοπλαγκτόν της περιοχής είναι πολύ πιθανό να συμβεί λόγω μείωσης της συγκέντρωσης του οξυγόνου στο νερό^{7,8}. Το 1996 οι Francis – Floyd δημοσίευσαν τα αποτελέσματα της ερευνάς τους πως με την εφαρμογή 5 mg/L διαλυτοποιημένης φορμαλδεΰδης στο υδάτινο περιβάλλον, απομακρύνεται 1 mg/L διαλυμένου οξυγόνου απομακρύνεται. Παίρνοντας υπόψη αυτή την δημοσίευση, σε μία διεργασία με τη χρήση διαλύματος φορμαλδεΰδης για θεραπευτικούς λόγους, (250 mg/L) θα απομακρυνθούν 50 mg/L διαλυμένου οξυγόνου. Τα αποτελέσματα αυτά είναι αρκετά ανησυχητικά σε συνάρτηση με το γεγονός πως η ικανότητα διάλυσης του οξυγόνου στο νερό στους 25°C και σε πίεση 1 atm είναι μόλις 8.3 mg/L σε πόσιμο νερό και ακόμα μικρότερη σε θαλασσινό 6.6 mg/L νερό καθώς η αλατότητα μειώνει την ικανότητα διάλυσης⁹.

Τα τελευταία χρόνια έχουν ενταθεί οι ερευνητικές μελέτες για τις επιπτώσεις της μακροχρόνια χρήσης διαλυμάτων φορμαλδεΰδης σε ποικίλα είδη προϊόντων καθώς έχει παρατηρηθεί από το τέλος της δεκαετίας του 1970 ότι μονωτικά υλικά που περιείχαν φορμαλδεΰδη απελευθέρωναν αέρια μόρια της ουσίας στο περιβάλλον αυξάνοντας τη συγκέντρωση της στην ατμόσφαιρα.

Χαρακτηριστικά αναφέρεται πως το μονωτικό υλικό UFFI χρησιμοποιούταν ευρέως στις κατασκευές σπιτιών έως ότου απαγορεύτηκε καθώς συνδέθηκε με την εμφάνιση καρκίνου μέσω της εισπνοής αέριων μορίων φορμαλδεΰδης.

Στις μέρες μας τα προϊόντα που περιέχουν μικρές ή μεγαλυτερές ποσότητες φορμαλδεΰδης είναι αρκετά όπως σαμπουάν, υγρά πιάτων, καθαριστικά

⁶ Lalonde BA, Ernst W, Garron C (2015) Formaldehyde concentration in discharge from land based aquaculture facilities in Atlantic Canada. *Bulletin of Environmental Contamination and Toxicology* 94 (4): 444–447.

⁷ FDA (1995) Environmental Impact Assessment for the Use of Formalin in the Control of External Parasites on Fish. Environmental Assessments, Food and Drug Administration, Washington, D.C.

⁸ Muir JF, Roberts RJ (2012) Recent Advances in Aquaculture. Springer, Portland, Oregon, USA.

⁹ Manahan SE (2000) Environmental Chemistry. CRC Press LLC, Boca Raton. ; Martins CIM, Eding EH, Verdegem MCJ, Heinsbroek LTN, Schneider O, Blancheton JP et al. (2010) New developments in recirculating aquaculture systems in Europe: a perspective on environmental sustainability. *Aquacultural Engineering* 43 (3): 83–93.

υφασμάτων, κόλλες, βερνίκια κ.α. **Μεγάλο μέρος της ιατρικής κοινότητας συνδέει την χρήση φορμαλδεΰδης με ασθένειες του αναπνευστικού, αλλά και σοβαρότερων ασθενειών όπως η λευχαιμία και ο καρκίνος¹⁰ και διεθνής φορείς όπως ο OSHA (Occupational Safety and Health Administration), NCI (U.S. National Cancer Institute), NIH (U.S. National Institutes of Health), για την προστασία της υγείας του καταναλωτή και την προστασία του περιβάλλοντος αντιτίθενται σθεναρά στη χρήση τέτοιων προϊόντων.» Η φορμαλδεΰδη, παρόλο που είναι εγκεκριμένο φαρμακευτικό προϊόν και υπάρχει κτηνιατρική συνταγή σύμφωνα με τα έγγραφα που προσκομίστηκαν από την αντίδικο, δεν διασαφηνίζεται, δεδομένου ότι το σκεύασμα είναι καρκινογόνο όπως αναφέρεται στην ετικέτα του, ποιες είναι οι ποσότητες που πέφτουν στο θαλάσσιο περιβάλλον και στα εκτρεφόμενα ψάρια και ποια αρμόδια υπηρεσία ενημερώνεται ώστε να γίνεται συχνός έλεγχος των ποσοτήτων αυτών.**

Σύμφωνα με τον του πρώην Πρόεδρο του ΕΦΕΤ κ. Νίκο Κατσαρό, η φορμόλη προσβάλλει τόσο το συκώτι όσο και το αμυντικό σύστημα, ενώ δεν συνηθίζεται να χρησιμοποιείται για απολύμανση. Ο κ. Κατσαρός εξέφρασε την πεποίθηση ότι δεν αποκλείεται η χρήση της και σε ψάρια τα οποία καταλήγουν στην αγορά, καθώς κατά το παρελθόν έχουν βρεθεί ψάρια με φορμόλη σε ιχθυοπωλεία. Επίσης παραθέτω ποια είναι η άποψη του Παγκόσμιου Οργανισμού Υγείας σχετικά με τη χρήση της φορμαλδεΰδης: «Φορμαλδεΰδη, ένα καρκινογόνο επίσημα δηλωμένο από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή Στις 5 Ιουνίου 2014, στον κανονισμό 605/2014 της Ευρωπαϊκής Ένωσης αναφορικά με τις τροποποιήσεις του κανονισμού 1272/2008 (CLP-V). Η πολυσυζητημένη επανακατηγοριοποίηση της φορμαλδεΰδης εκδόθηκε: από την 1η Απριλίου 2015 το παράρτημα VI του κανονισμού έχει αλλάξει με αποτέλεσμα η φορμαλδεΰδη να φέρει τη σήμανση ως καρκινιγόνο 1B και μεταλλαξιογόνο 2. Σύμφωνα με αυτόν τον κανονισμό, η εναρμόνιση με την νέα κατηγοριοποίηση πρέπει να γίνει άμεσα. Η τροποποίηση στην κατηγοριοποίηση έχει εκτελεστεί και πρέπει να τεθεί σε ισχύ σε εύλογο χρονικό διάστημα τόσο για τις ουσίες που αφορά καθώς και τα μείγματά τους. Επιπλέον, το Εθνικό Πρόγραμμα Τοξικολογίας (NTP) των

Η.Π.Α. το οποίο αποτελείται από αρκετούς διαφορετικούς κρατικούς οργανισμούς των Η.Π.Α., συμπεριλαμβανομένου του Εθνικού Ινστιτούτου Υγείας (NIH), τα Κέντρα Πρόληψης και Ελέγχου Ασθενειών (CDC), και τον Οργανισμό Τροφίμων και Φαρμάκων (FDA), καταγράφει για την φορμαλδεΰδη ότι είναι "γνωστό ως καρκινογόνο για τον άνθρωπο." Ο Διεθνής Οργανισμός Έρευνας του καρκίνου (IARC) είναι μέρος του Παγκόσμιου Οργανισμού Υγείας (WHO). Πρωτεύων στόχος του είναι η αναγνώριση των αιτιών ου προκαλούν καρκίνο. Ο IARC έχει καταλήξει στο συμπέρασμα ότι η φορμαλδεΰδη είναι "καρκινογόνος για τον άνθρωπο" με υψηλό ρίσκο ρινοφαρυγγικών καρκίνων και λευχαιμίας. Ο Οργανισμός Προστασίας του Περιβάλλοντος (EPA) διατηρεί Ολοκληρωμένο Πληροφοριακό Σύστημα Ρίσκων (IRIS), μια ηλεκτρονική βάση δεδομένων που περιέχει πληροφορίες αναφορικά με τις επιπτώσεις στην ανθρώπινη υγεία από την έκθεση σε μια πληθώρα ουσιών στο περιβάλλον. Ο EPA έχει κατηγοριοποιήσει την φορμαλδεΰδη ως "πιθανό καρκινογόνο για τον άνθρωπο." Οι ερευνητές του National Cancer Institute έχουν καταλήξει, βασιζόμενοι σε αποτελέσματα ερευνών στον άνθρωπο και από εργαστηριακή έρευνα, ότι η έκθεση στην φορμαλδεΰδη μπορεί να προκαλέσει λευχαιμία, συγκεκριμένα υαλοειδή λευχαιμία, στον άνθρωπο. Μακροχρόνια έκθεση στη φορμαλδεΰδη έχει συσχετισθεί με αυξανόμενη πιθανότητα εμφάνισης ρινικού καρκίνου και των ιγμορείων, ρινο- και στοματοφαρυγγικού καρκίνου, και καρκίνου των πνευμόνων στον άνθρωπο. Πειράματα σε ζώα αποδεικνύουν τη σχέση μεταξύ ρινικού καρκίνου σε αρουραίους και την έκθεσή τους σε φορμαλδεΰδη. Συγκλίνουσες ενδείξεις καρκινογένεσης περιλαμβάνουν δέσμευση DNA, γονοτοξικότητας σε βραχυπρόθεσμες δοκιμές, και κυτταροτοξικών αλλαγών στα κύτταρα του οργάνου-στόχου που υποδηλώνει προνεοπλασματικές αλλαγές. Η Φορμαλδεΰδη είναι μια πλήρης καρκινογόνος ουσία και εμφανίζεται να ασκεί επίδραση σε τουλάχιστον δύο στάδια της διαδικασίας καρκινογένεσης.

Περαιτέρω, η χρήση της καρκινογόνος ουσίας φορμαλδεΰδης σαν κτηνιατρικό σκεύασμα έρχεται σε αντίθεση με το άρθρο 279 του ποινικού κώδικα περί δηλητηρίασης πηγών και τροφίμων.

Τις ανησυχίες αυτές για τη χρήση της φορμόλης στις ιχθυοκαλλιέργειες έχουν εξάλλου διατυπώσει και στο παρελθόν διάφοροι φορείς, όπως η «Πρωτοβουλία για το θαλάσσιο Περιβάλλον του Πόρου» που με την από 1/2/2013 Αναφορά της προς όλους τους αρμόδιους φορείς με θέμα: «Δηλητηρίαση Πηγών και Τροφίμων με καρκινογόνο φορμόλη από τα ιχθυοτροφεία του Πόρου» αναφέρεται στη χρήση φορμόλης από αντίστοιχη εταιρία με αντικείμενο τις ιχθυοκαλλιέργειες που δραστηριοποιείτο στον Πόρο και της οποίας οι υπεύθυνοι καταδικάστηκαν τον Ιούλιο του 2012 σε πολύμηνες ποινές φυλάκισης για την πολυετή υποβάθμιση του περιβάλλοντος του Πόρου από την χρήση της φορμόλης στις ιχθυοκαλλιέργειες. Σχετικά προσάγω την από 1/2/2013 Αναφορά της Πρωτοβουλία για το θαλάσσιο Περιβάλλον του Πόρου. Σύμφωνα με τα επίσημα έγγραφα της Υπηρεσίας Επιθεωρητών Περιβάλλοντος, αναφέρεται μεταξύ άλλων: «...Από τα προσκομισθέντα παραστατικά προέκυψε ότι η εταιρεία (...) είχε προμηθευτεί περίπου 77 τόνους φορμόλης από τον Ιανουάριο του 2008 έως και τον Ιούνιο του 2010 για τις μονάδες ιχθυοκαλλιέργειας στον Πόρο, γεγονός που δείχνει τη συστηματική και εκτεταμένη χρήση του σκευάσματος στις μονάδες. Κατά τις επιθεωρήσεις που πραγματοποίησε η υπηρεσία την 1/3/2011 και 6/4/2011 στις ιχθυοκαλλιέργειες της εταιρείας, ο υπεύθυνος δήλωσε ότι από τα μέσα Ιουνίου του '10 δεν χρησιμοποιείται πλέον φορμόλη. Όμως βρέθηκε φορμαλδεΰδη σε δείγματα που ελήφθησαν (...) γεγονός που αποδεικνύει ότι η χρήση του εν λόγω σκευάσματος συνεχίζεται».

Η ως άνω εταιρεία στο απολογητικό της υπόμνημα στην Υπηρεσία Επιθεωρητών παραπέμπει σε επιστολή της στην οποία δηλώνει ότι η φορμόλη χρησιμοποιείται αποκλειστικά για τη συντήρηση των νεκρών ψαριών και τον ψεκασμό των χρησιμοποιημένων διχτυών, χωρίς να δώσει επαρκή στοιχεία για τις απαιτούμενες ποσότητες και συγκεντρώσεις στις παραπάνω χρήσεις. Δεν δόθηκαν επίσης στοιχεία για την τελική διάθεση των 77 τόνων φορμόλης στο περιβάλλον. Από τα διαπιστωθέντα κατά τις επιθεωρήσεις της ΕΥΕΠ προκύπτει ότι οι ποσότητες φορμόλης κατέληξαν ενδεχομένως στην ατμόσφαιρα (μέσω αποτέφρωσης των νεκρών ιχθύων), τη θάλασσα (από τον ψεκασμό των διχτυών στην προβλήτα) και το έδαφος (από διάθεση των νεκρών ιχθύων στη χωματερή Δήμου Πόρου πριν από τη σύναψη σύμβασης

με [σ.σ. άλλη] εταιρεία, χωρίς να είναι εφικτός ο υπολογισμός των σχετικών ποσοτήτων. Όσον αφορά τις συσκευασίες της φορμόλης, η εταιρεία απέστειλε παραστατικά επιστροφής στην προμηθεύτρια εταιρεία για ένα μικρό μόνο μέρος των δοχείων της φορμόλης.

2. Εντελώς ψευδής και συκοφαντικός είναι ο ισχυρισμός της ενάγουσας ότι έχω καταδικαστεί από ποινικό δικαστήριο σε ποινή φυλάκισης επτά (7) ετών για τα αδικήματα της απειλής και της εξύβρισης. Το ψευδές είναι επιπλέον και αυταπόδεικτο, διότι τα αδικήματα αυτά τιμωρούνται κατά τον Ποινικό Κώδικα με ανώτατη ποινή μέχρι ένα έτος φυλάκισης. Σε βάρος της ενάγουσας επιφυλάσσομαι να ασκήσω τα νόμιμα δικαιώματά μου διότι έχει τελεστεί εις βάρος μου το αδίκημα του ά. 363 ΠΚ (συκοφαντική δυσφήμηση).

3. Σχετικά με τα πλυντήρια βαμμένων διχτυών για τη λειτουργία των οποίων προσκομίζω φωτογραφικό υλικό και βίντεο που έχει ληφθεί από τον Όρμο Βάλτου κατά τον χρόνο που εργαζόμουν στην ενάγουσα, επισημαίνω ότι το υλικό που απελευθερώνεται κατά την πλύση περιέχει χαλκό που επιφέρει ρύπανση, ενώ η εταιρία AQUAVET που διακινεί το υλικό αυτό, τονίζει ότι δεν πρέπει να γίνει ρίψη του στο θαλάσσιο περιβάλλον κατά την πλύση. Οι συγκεντρώσεις χαλκού οι οποίες διέρρευσαν από την πλύση των διχτυών είναι υπεύθυνες για φαινόμενα ευτροφισμού, φυτοτοξικότητας και τεράστιας ρύπανσης του θαλάσσιου πυθμένα. Οι φωτογραφίες και τα βίντεο έχουν ληφθεί από τον περιβάλλοντα χώρο του ΟΡΜΟΥ ΒΑΛΤΟΥ κατά τη διάρκεια που εργαζόμουν στην εταιρεία. Είχα ζητήσει απομάκρυνση των πλυντηρίων αυτών από τα στελέχη της Ανδρομέδας αλλά δεν εισακούστηκα. Στις φωτογραφίες που προσκομίζω φαίνεται καθαρά το τοπίο του Όρμου Βάλτου. Σημειώνω ότι κατά την πλύση των διχτυών στα πλυντήρια, τεράστιες ποσότητες παρασίτων καταλήγουν ξανά στη θάλασσα με αποτέλεσμα την επιβάρυνση του περιβάλλοντος και των ειδών τα οποία ζουν σε αυτό.

4. Η ενάγουσα εμπορεύεται το ψάρι **ΦΑΓΚΡΙ** (*Pagrus spp*) ΦΑΓΚΡΙ-PAGRO DEUTIU-RED PORGY-PAGRO-PAGRE, που σύμφωνα με την σχετική καταχώριση στην ιστοσελίδα της εταιρίας, «Ανήκει στην οικογένεια των Σπαριδών. Ζει σε βάθος μεγαλύτερο των 250

μέτρων. Έχει χαρακτηριστικά μεγάλο κεφάλι, καμπουρωτή ράχη, κοντόχοντρο ρύγχος και σχετικά πλατύ στόμα. Έχει κόκκινη ράχη, ενώ στα πλάγια έχει ασημί ροζ χρώμα και η κοιλιά του είναι ασημί. Συναντάται συνήθως στις

Ανατολικές και Δυτικές περιοχές του Ατλαντικού, καθώς και στη Μεσόγειο»

Σύμφωνα όμως με τα εκτιθέμενα στις σελ. 6 και 7 της Έκθεσης Αυτοψίας που επικαλείται και η ενάγουσα, καταγράφεται πως «επιχειρήθηκε η ταυτοποίηση των δειγμάτων από τους ιχθυολόγους του οικείου τμήματος αλιείας... χωρίς όμως να καταλήξει σε θετικά αποτελέσματα. Αντίθετα, από την προκαταρκτική εξέταση των χρωματικών προτύπων (π.χ. κυανά στύγματα) πλευρικά κι εκατέρωθεν των πλευρικών γραμμών, σκούρο περιθώριο κατά μήκος της άκρης του ουραίου πτερυγίου με εξαίρεση την απόληξη του κάτω ουραίου λοβού του πτερυγίου που έχει υπόλευκο χρωματισμό, πιθανολογείται ότι τόσο τα άτομα της δειγματοληψίας, όσο και το σύνολο του εκτρεφόμενου πληθυσμού ανήκουν στο ξενικό είδος *Pagrus major* με διεθνή κοινή ονομασία «*Red Seabream* και επίσημη εμπορική ονομασία «Φαγκρί Ειρηνικού...»

Βάσει της αδειοδότησης και των λοιπών εγκρίσεων που αφορούν στην εγκατάσταση και λειτουργία της εν λόγω μονάδας, τα επιτρέπομενα εκτρεφόμενα είδη είναι οι θαλάσσιοι μεσογειακοί ιχθύες και μόνο. Τα λοιπά είδη εκτρέφονται παράνομα, παραπλανούν το αγοραστικό κοινό και η εκτροφή τους ως ξενικών ειδών στο μεσογειακό περιβάλλον είναι απαγορευμένη λόγω των κινδύνων που εγκυμονεί για την ισορροπία του μεσογειακού θαλάσσιου βιοσυστήματος.

5. Καθ όλη τη διάρκεια της εργασίας μου στην εταιρεία, όλα τα νεκρά ψάρια των κλωβών που είχαν πεθάνει από παράσιτα ή ασθένειες απορρίπτονταν στον πυθμένα της θάλασσας από τον δύτη που άνοιγε τον σάκο από τον κλωβό, μολύνοντας ως ζωικά απόβλητα το οικοσύστημα. Η ενάγουσα παραδέχεται ότι διέθετε περισσότερους κλωβούς από όσους είχε δηλώσει, γι αυτό μετά τις καταγγελίες μου και τον έλεγχο αναγκάστηκε να καταστρέψει όσους δεν είχαν δηλωθεί. Για τα ζητήματα αυτά επί σειρά ετών ενημέρωνα τους υπευθύνους την αντίθεση μου σε αυτές τις πρακτικές και λάμβανα την υπόσχεση ότι θα προσπαθήσουν να άρουν τις παράνομες πρακτικές τους. Αυτός ήταν ο κύριος λόγος της απόλυσης μου.

6. Ψευδώς αναφέρει η ενάγουσα ότι κατά τον προγενέστερο χρόνο της λειτουργίας της δεν υπήρξε καμία διαμαρτυρία εναντίον της από κοινωνικούς φορείς, σωματεία εργαζομένων ή συλλογικότητες. Ενδεικτικά αναφέρω προσκομίζοντας και τις σχετικές δημοσιεύσεις την από 9/9/2013 «Καταγγελία για τις συνθήκες εργασίας στην επιχείρηση ‘Ανδρομέδα Ιχθυοκαλλιέργειες» από το Εργατικό Κέντρο Λευκάδας-Αγρινίου και το Σωματείο Εργαζομένων σε Γάλα-Τρόφιμα-Ποτά Νομού Αιτωλοακαρνανίας απαιτώντας να ληφθούν άμεσα μέτρα υγιεινής και ασφάλειας και να τηρηθεί το 8ωρο, καθώς και την από 4/4/2014 ανακοίνωση για την απεργιακή κινητοποίηση των εργαζομένων στην ενάγουσα από τα εργατικά Κέντρα Αγρινίου και Λευκάδας.

7. Οι ένορκες βεβαιώσεις που προσκομίζονται στα σχετικά έγγραφα δεν έχουν ληφθεί στα πλαίσια της παρούσας δίκης και δεν αναφέρει η αντίδικος την προέλευσή τους, έτσι ώστε να μη μπορούν να αποτιμηθούν δικαστικά αφού δε γνωστοποιείται η διαδικασία στα πλαίσια της οποίας λήφθηκαν.

8. Οι δωρεές για τις οποίες η ενάγουσα επαίρεται και τις παραθέτει ως την απόδειξη της οικολογικής της συνείδησης και προσφοράς, περί του αντιθέτου μαρτυρούν, αφού δεν προορίζονται για φορείς που έχουν σχέση με την προστασία του περιβάλλοντος, αλλά για χρηματοδότηση φορέων που εξυπηρετούν άλλους σκοπούς, έτσι ώστε να μπορεί βάσιμα να υποτεθεί ότι με αυτόν τον τρόπο εξασφαλίζει ένα minimum συναίνεσης για τις δραστηριότητές της.

9. Ακόμα και στην από 4/3/13 Έκθεση του Πανεπιστημίου Αθηνών-Τμήμα Χημείας που προσκομίζει η ενάγουσα, εκτίθεται πως η φορμόλη είναι καρκινογόνος ουσία και παρά ταύτα συνεχίζει να την χρησιμοποιεί επιδιώκοντας όλο και μεγαλύτερο κέρδος από τη νοσογόνο υπερσυγκέντρωση των ψαριών.

10. Απόδειξη πως τα κέρδη της ενάγουσας τον Αύγουστο του 2017 δε μειώθηκαν λόγω της επιβεβλημένης λόγω των ειδικών γνώσεών μου αποκάλυψης του τρόπου λειτουργίας της αλλά της πρόσκαιρης κάμψης της κερδοφορίας της, αποτελεί και το σχετικό δημοσίευμα στην εφημερίδα «ΝΑΥΤΕΜΠΟΡΙΚΗ» (τεύχος 28/4/2018) την οποία και προσκομίζω. Αντίθετα,

με βάση το πιο πάνω δημοσίευμα, για την αντίστοιχης δραστηριότητας εταιρία «Σελόντα», τα έσοδα του ομίλου παρουσίασαν αύξηση σε ποσοστό 4,7% για τη χρήση 2017.

Εν κατακλείδι αναφέρομαι στις Προτάσεις μου και στους σχετικούς ισχυρισμούς μου και ζητώ να απορριφθεί η αγωγή της ενάγουσας ως απαράδεκτη, μη νόμιμη και αβάσιμη και να καταδικαστεί αυτή στη δικαστική μου δαπάνη.

Επειδή προσάγω τα ακόλουθα Έγγραφα:

A. Αναφορά κατοίκων του Πόρου προς σχετιζόμενους φορείς σχετικά με τη χρήση της φορμόλης από αντίστοιχη εταιρία ιχθυοκαλλιεργειών

B. Φωτογραφίες και βιντεοληπτικό υλικό από το ξέπλυμα των διχτυών και τις εγκαταστάσεις της ενάγουσας

Γ. Φύλλο της Έκθεσης Αυτοψίας που αναφέρεται στο ξενικό είδος ιχθύος που εκτρέφεται από την ενάγουσα

Δ. Δημοσιεύματα από εκδηλώσεις διαμαρτυρίας από κοινωνικούς φορείς κατά της ενάγουσας

Ε. Φύλλο της εφημερίδας «ΝΑΥΤΕΜΠΟΡΙΚΗ»

ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΛΟΓΟΥΣ ΑΥΤΟΥΣ

Ζητώ να απορριφθεί η αγωγή της ενάγουσας και να καταδικαστεί αυτή στη δικαστική μου δαπάνη.

Αθήνα, 30/8/2018

Η Πληρεξούσια δικηγόρος του εναγομένου

ANNA ΠΑΠΑΡΡΟΥΣΟΥ

ΔΙΚΗΓΟΡΟΣ ΠΑΡ' ΑΡΕΙΩ ΠΑΓΩ